

DULLAR SOKAĞI

Hayrettin
Orhanođlu

HECE

Roman

Hayrettin Orhanoglu: Antalya'da doğdu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Erzincan'da Türkçe ve edebiyat öğretmenliği yaptı. Erzincan Eğitim Fakültesi'nde araştırma görevlisi olarak çalıştı. Atatürk Üniversitesi'nde yüksek lisans ve doktora çalışmalarını tamamladı. 1991-1997 yılları arasında özel bir tiyatro grubu kurarak yönetmenlik görevini üstlendi. "Taşra Edebiyat" adlı dergiyi çıkardı. 1990'lı yıllardan itibaren ulusal ve uluslararası çeşitli dergilerde şiir, öykü, deneme ve makaleleri yayımlandı. Ortak kitaplarda yer aldı. Hikâyeleri ile ödül aldı. Kısa film ve senaryo çalışmalarında bulundu. Öğretim üyesi.

Yayımlanmış eserleri: *Hâfız İle Kâtip* (2007-Roman); *Düş Gören Defter* (2007-Hikâye); *Karanlığın Sessizliğinde Kemeraltı* (2011-Deneme); *Gençler için Mevlana* (2011-Derleme); *Şebir Mektupları* (2011-Derleme); *Adımı Aşk Verdi* (2014-Roman); *Yolculuk Risalesi* (2014-Şiir); *Türk Romanında Değişme Ritüelleri* (2014-İnceleme); *Aşkın Aynaları* (Burçlar Kitabı); (2016-Roman); *Aşkın Yolcuları* (2016-İnceleme)

DULLAR SOKAĞI

HAYRETTİN ORHANOĐLU

HECE YAYINLARI

Hece Yayınları: 444
Roman

Birinci Basım: Eylül 2017
©Hece Yayınları
Sertifika No: 17672

Kapak Tasarımı: SARAKUSTA
www.sarakusta.com.tr
Teknik Hazırlık: Bülent Güler

Baskı: Dumat Ofset
T: (0312) 278 82 00

ISBN: 978-605-9556-43-9

HECE Basın Yayın Reklamcılık San. Tic. Ltd. Şti.
Konur Sokak No: 39/1-2 Kızılay-Çankaya/Ankara
Yazışma: P.K. 79 Yenışehir/Ankara
T: (0 312) 419 69 13 F: (0 312) 419 69 14
e-posta: hece@hece.com.tr
www.hece.com.tr

*Ses çıkarma o ıssızlıkta
Bir yalnızlık değil bu
Çünkü yaşamda önün sıra
Duran ölülerin ruhları
Ölümde yine çevreni alır –ve onların-
İstekleri gölgeler seni –ses çıkarma-*
Edgar Allen Poe

*“Onu öldürmeliyim,
dehşet bir ölümle ölmesini sağlamalıyım,
ikinci kez ölmesini sağlamalıyım,
çünkü benim için o, çoktan ölüydü...”*
Thomas Bernhard

17 Aralık

Tek suçunun bağışlamayı bilmemek olduğunu unutan bir dünyanın tam ortasında azala azala ilerleyen derin bir ırmağın suları, dünyaya ait bağışlamayı bilmeme suçunun cezasını çekecek ve nihayet denize döküldüğünde kanatlarını açarak gökyüzüne yükselen martılara siz, siz olun bağışlamayı unutmayın diye haykıracak sanırım. Çünkü hatırlamanın kanatları ateş vadisinde yanıp kavrulduğunda geriye yalnızca unutmak kalıyor.

Belki yavaş belki de hızlı geçen zamanın tek avuntusu da bu olsa gerek. UNUTMAK!

Ne garip değil mi ben de tam da bugün, yani her şeyimi yitirdiğimi düşündüğüm bugün umutsuzluğun derin uçurumlarında kayboluncaya kadar duyulacak olan bu ırmağın sesine kulak verdim.

Evet, ilk defa bugün kendimi bağışladım.

Tuhaf ama bağışladım. Hem de hiçbir şart öne sürmeden...

Sıcak bir bakışın yokluğunu içimde duya duya zaafılarımı, korkularımı bağrıma basarak sizi olduğu gibi kabul ediyor ve nihayet sizde beni anlamlandıran şeylerin ne olduğunu bili-

yorum, dedim usulca. Ve dahası bunların dışında kalanlarla kendimi aldatmayı da düşünmeyeceğim, diye haykırdım.

İlk defa içimdeki hayat ağacından düşen yemyeşil bir yaprak, karanlık bir boşluğa değil de saçlarıma düştü. Onu alıp yürek cebime koydum.

Çılgılığım, denizin ırmakla buluştuğu o kargaşa dolu kıyıda martuların sesine karışsa da aldırmadım. Yürüdüm, yürüdüm... Yüzüm alabildiğine gülüyordu ya. İçim, çoğalan ırmağa benziyordu ya. Hiç umursamadım.

Sahilin sonuna geldiğimde kararımı vermiştim. Ben, bende olanlarla kalacaktım. Hiçbir şey, bu kararımı değiştiremezdi. Ta ki eve varıp da çoktandır analığımanın çekmecesini açmaya bu kez kesin karar verinceye kadar...

Bu sebeple her şeyin bir tesadüfle başlayacağını, hele hele yükü ağır bir dünyanın ortasında yapayalnız kalacağımı nereden bilebilirdim?

Korkuyu adlandıran ben miyim, diye düşündüm çoğu kez. Evet, ben adlandırmış olmalıyım. Ama ya adlandıramadıysam? Hâlâ kendi kendime sayıklıyorsam? Gerçekten adlandırmış olsaydım şimdi korkunun üzerine hiç düşünmeyecek ve aklıma bile getirmeyecektim. Korkuyla yüzleşmiş biri olarak orada burada beni beklediğini bildiğim yalnızlıkların beni korkutacağını düşünmeyecektim.

Bütün yalnızlıkların beni korkuttuğunu, bir bulantı denizinin derinliklerine çekeceğini nasıl düşünemedim?

Gerçi bilmiş olsaydım ne değişecekti?

Bugün, yani Aralığın on yedisinde çekmecedeki dosyaların arasında analığımanın kim bilir hangi sebeple sakladığı bu günlüğü bulacağım nereden aklıma gelirdi?

Meğer babam bir günlük tutarmış. Bana, biricik kızına topu topu on yedi sayfalık bir günlük bırakmışmış. Tıpkı

benim yaşıma kadar... Bu on yedi güne sığdırılan koskoca bir ömürle ilk kez karşılaşmak, bir labirentin ortasında kalakalmakmış...

Meğer onun kelimeleri, gün gelecek benim sesim olacakmış. Yahut benim sesim onunlike benzeyecekmiş. Bu kargacık burgacık harfler, sessizlik labirentinin kapısındaki işaretlere dönüşecekmiş. Tıpkı babamınlike benzer kendi defterimi de ana caddeye çıkan sokağın sonundaki kırtasiyeciden bir koşu alıp gelecekmişim.

O ana kadar hiç bu kadar sevdiğimi hatırlamıyorum.

Sevgili babacığım, bu satırları ve yani günlüğümü senin için yazıyorum. Sana ve geride bıraktığın boşluğuna... O boşluğa seni anlatan o kadar kelime yağmak istiyorum ki böylelikle kocaman ellerinden tutarak bu boşluktan kolaylıkla çıkıvereyim. Böylelikle hep yanımda kalabilesin.

Senin biricik kızın Selma, yazdığın o on yedi sayfaya o kadar çok karşılık verecek ki... Yazacak, hep yazacak. Yıllar sonraki Dullar Sokağı'nı, o sokaktaki Selma'yı bir bir anlatacak.

Kızın sağlığında sana hiç mektup yazamadı ama bu günlükle içini dökebilecek.

Böylelikle senin gidişini kabullenmiş mi olacağım? Hayır! Aksine hep bende hep yaşayacaksın. Eskiden olduğu gibi...

Mesela beni kucağında tuttuğun ilk günü uzun uzun anlatmışsın ilk sayfada. Ben de bu defteri sen gibi kucağımda tutacağım hep. Burada, bu günlükte şimdiki beni anlatacağım. Ama daha çok bende seni anlatacağım. Bu kez kucağımda taşınacak olan sen olacaksın. Bir an olsun yanımdan ayırmayacağım. Senin için yazdığım harfleri nasıl görüyorsam sana da öyle bakacak, seni de öyle anlamaya çalışacağım. Bu benim hiç beklemediğim bir şey olsa da...

Şöyle diyorsun son sayfada:

“Herkes gibi kendine kendince sebepler bulabileceğin bir hayatın, kim bilir türlü türlü hayatların peşinde olacaksın. Belki de sürükleneceksin. Bir şeyin yahut birinin varlığı, bir başkasının sebebiyken sen bunlar arasında sürekli dolanıp duracaksın. Bazen sebebin bizzat kendisi, bir şeyin kaderini değiştirirken sen de bu değişmelerle kaderini yaşayacaksın. Sen de varacağın menziller için kendine kolayca bahaneler bulacak, korkularınla, endişelerininle yüzleşmekten kaçınacaksın. Sen de herkes gibi olacaksın. Bir anlamı olsun yahut olmasın sebepler, senin için de büyük bir ehemmiyet taşıyacak. Bu yüzden bütün yüklerini omuzlarından atmak bile istemeyeceksin belki. Yalnızca sebeplerle yürüyecek, yalnızca onlarla soluk aldığını düşüneceksin. Neredeyse seni uzaktan fark edebilmenin tek yolu sebepler olacaktır. Oysa bunlar ortadan kaldırıldığında kendinin de anlam-sızlaştığını fark edeceksin. İpin ucunu kaçıracağından korkarak daha fazla sebeplere sarılacaksın. Benim korkum bu.

İşte bu değişmezlik duvarlarına baka baka senin de değişmeni isterim. Annenin artık gerçek olmadığını benden duyduğün günün akşamında başladığım bu deftere ilkin bunları yazayım istedim. Bunu ben istememiştim. Hem de hiç istememiştim.

Garip olan şu ki insan gün geliyor herkesin yükünü omuzlayabileceği bir hayatın ağırlığına sebeplerle sonuçlar arasında ki dengeyle dayanmak zorunda hissediyor kendisini. Böyle sürükleniyor ırmakta. Herhangi bir olayın, herhangi bir insanın varlığını bir başka şeyin sebebi yahut sonucu olarak görmeyi bu ağırlığın altında ezilme pahasına istiyor. Bazen de sebebin bizzat kendisi ağırlaşıyor ağırlaşıyor ve nihayet bütün bir hayatın kendisi oluyor. Senin de bunlar arasında bir yolu seçeceğin muhakkak. Öyle ya da böyle sen de varacağın menzil için kendine kolaylıkla sebepler bulacaksın ama dilerim ki onun ağırlığı altında kalmazsın. Çünkü kendimizi aldatmanın yüzlerce hat-ta binlerce sebebi ve nihayetinde de bunların sonuçları var.

Keşke bu korkularınla karşılaştığında yanı başında olabilsem benim güzel kızım...”

Neler söylüyorsun böyle babacığım? Bir başkasına yazdığın bu kelimeler, bu harfler, bir başka zamana, bir başka sese mi ait yoksa? Çünkü her uzaklık, mesafeleri de beraberinde getiriyor.

Ah mesafeler... Mesafeler...

Galiba bu mesafe, en uzak, en koyu hasretlerin mesafesi... Hiçbir açık kapı bırakmayan ve bir o kadar da uzaklığı yücelten acının mesafesi... Kendine bağladığı her soluğu, henüz yolun başında boğan bir uzaklığın gitgide uzayan yolu. Ya ben değişiyorum yahut beni değiştiren şartlara doğru kanatlarımı gittikçe daha hızlı çırpıyorum.

Ne yazık ki baba, alışkanlıklarım beni sana doğru çekiyor ve daha da çekecek. Yazmaya, anlatmaya devam edeceğim...

Ben kim miyim?

Ben senin sekiz yaşındayken bırakıp gittiğin kızınım. Seni bulabilmek için her gün pencereden dışarıya bakan biriciğininim.

Burada, bu Dullar Sokağı'nda tek başına yaşamaya çalışan Selma'nım. Sen burada yokken yokluğunu hissettirmek için bu sokağı anlatacak olan kızınım.

Her şeyi bir bir anlatacağım. Tıpkı senin günlüklerde anlattığın gibi her şeyi tarihiyle, apaçık hâliyle anlatacağım. Sokağı, sokaktaki her evin önündeki Vita tenekelerine diki len fesleğenleri, karanfilleri, süs biberlerine varıncaya kadar. Bazen geçmişe gidip seninle geçen günleri; bazen de yaşadığım zamana dönüp o gün yaşadığım şeyleri anlatacağım ki beni daha iyi tanıyabilesin. Ta ki seninle ve elbette kendimle olan mesafeleri aradan kaldırıncaya kadar...

Çünkü mesafeler, beni senden, kimbilir kendimden de uzaklaştırıyor. Uzaklaştırmakla kalsa iyi... Aynaya her bakışım da biraz daha yabancılaştığımı hissettiriyor. Oysa aynaların beni, yüzümü, bedenimi göstermeleri gerekmez miydi? Hayır! Yalnızca benden başka olanı anlatıyorlar...

Bu aynalar, beni benden uzaklaştıran bakışlarımı da gosteriyor. Kendisine bakılanın yalnızca arkasına sürülmüş sırdan yansıyan bir cam olmadığını kanıtlamak istermiş gibi benden başkasını yansıtıyorlar.

Senin de öyle hissettiğın olmamış mıydı?

Aynaya her bakışında sanki sokakta, evde yahut işte konuşan, gülen kim bilir belki de hüznölenen Cemal Karanlık olmadığında ısrar eden bu bakışların yok muydu?

Tıraş olurken yanı başında sana hayranlıkla bakan kızının yanaklarına sabun köpüğünü sürerken henüz birkaç saniye önce bakışlarında yakaladığın karamsarlığı garipse-diğın olmadı mı?

Merdivenden inip de sokağa açılan kapının koluna do-kunduğında bir metalin soğukluğuyla ürperip de bu eli yü-züne tuttuğın olmadı mı?

Analığımla baş başa bırakacağın kızının hâlini düşün-düğün olmadı mı?

Tam o an güneşin parlaklığıyla gözlerin kamaşmadı mı?

Kapının hemen dışında duran fesleğene dokunup el-lerindeki ürpertinin hoş bir kokuyla yer değıştirmesindeki avuntuyla yoluna devam ederken ruhumdaki huzursuzluğu hatırlamadın mı? Öyle ya da böyle sokağın çıkışından iti-baren başlayan kargaşayı kolaylıkla aşivereceğine inandığın hâlde işte kaldırım taşına çarpıp yere kapaklanmadın mı? Avuntunun insana kazandırdığı zamanın oyunuyla uzun bir günü geçirip yorgun argın eve dönmedin mi?

Pencerede seni bekleyen bir çift göze tesadüf etmedin mi?

İşte bu bakışların hepsi bendim. Avuntularla geçen za-manın oyunlarının farkında olan o bir çift göz bendim.

Aynadaki yabancılığına bir anlam yükleyen ve sonra da gidişine kadar geçen sürede uzaklığından dolayı sana kızan bendim.

Bendim o! Anlıyor musun beni?

Sana kızan ve her gün tükenen bir bakışta düğümlenen soruları senin yerine cevaplandırmaya çalışsan...

Okuldan her dönüşte, o sıralar henüz kütüphaneden emekli olmamış analığımın yemek yaparken anlattığı kitapların büyüyle bütün soruların belirsizliği içinde bunalan da bendim.

Hayır! Hayır!

Seni affetmeyecek olan da bendim!

Fesleğen kokusuyla yer değiştiren ürpertinin senin bana mirasın olduğunun farkında varan yalnızca ben olmak istemiyorum. Bu mirası unutmak istercesine fesleğene öldüğün gün bir tekme savuran da bendim!

Bana, üzerime çok geniş gelen bir ürperti elbisesi diktirmişsin baba... Ben büyüdüm ama elbise hep geniş kaldı.

Ah babacığım! Şimdi de savrulan bir yaprak gibiyim sendeki ürpertinin rüzgârında!

Her seferinde beni kendimden uzağa savuran rüzgârı merdivenlerden çıkarken ıslıkla dağıtan sendin... Ama bir yandan da bendeki beni gittikçe azaltan belirsizlik de sendin...

Ne olursa olsun hep sana bağlı kalmak istiyorum. Eğer saçlarımı bu evin bir direğine bağlayacak olursam hiçbir yere savrulmamış olacağım. Belki bir gün yine buraya dönersin diye... Bunları, bütün bunları bir masalda anlatan sendin. Sendin! Sendin!..

2 Ocak

Kendi sesimi ne zaman bulabileceğim? Kendi yüzümü? Kendi ruhumu?..

Aynaya baktığımda yüzümden fırlayan bu bakışların, bu sesin bana ait olduğundan şüphe etmekten ne zaman vazgeçeceğim?

Çocuklukta beri yatağımın başucunda tuttuğum şu kuklalarla mı?

Senin bu kuklaları getirdiğin günü hatırlıyorum da... Ne de çok şaşırmıştım... Elimin hamleleriyle hareket eden bu küçücük bedenler sanki iplerle hayat buluyorlardı. Onların bedenleri gibi ruhları da olabileceğini düşündüğümünden mi nedir ruhlarının iplerini de tutuyorum sanıyordum. Ağla diyordum ağlıyorlar, gül diyordum gülüyorlardı. Ne tuhaf? Ne derlersem o oluyorlardı...

Onların peşinden gittim. Gazete ilanlarında bir derneğin adını buldum:

YORGUN KUKLALAR DERNEĞİ. Tuhaf bir addi bu. Ama olsun. Orada insanlar, kendilerinden başka bir şey olmuyorlar, kalplerini bir kuklaya evet babacığım yanlış anlamadın bir kuklaya veriyorlardı. Kuklalar -insanlar değil kuklalar- konuşuyordu. Tıpkı birer insan gibi. Ama daha tuhafı insanlar, çoğu zaman yanı başındakilere değil uzakta, çok uzakta olanlara bir şeyler söylüyordu.

Ben de senin aldığı kuklalarla konuşma, anlama oyununa katıldım.

Hayat, aldatmalara kimi zaman bir başka aldatmayla cevap veren bir ayna değil miydi?.. Hayat, nasıl bakıyorsam cevabını bulabildiğim bir ayna değil miydi? Ben de öyle yaptım. Kendimi kendimle aldattım.

Telaşla, beşiğinde avuttuğum sessizlik gibi dinginlikle değil korkuyla avutuyordum her şeyi. Sonra da sessizliği gerçek sessizlik sayıyordum...

Bu yüzden kuklalara bağlanmıştım. Onlara her şeyin gerçeğini öğretecektim. Gerçek beni, gerçek seni belki, kim bilir başka gerçek olan ne varsa...

Gerçek ne? Gerçek nerede? Gerçek kim? Asıl soru bu değil mi? Ne, nerede, kim? Çünkü gerçek, gerçek değil. İşte, şu anda ben neyim, neredeyim ve kimim?

Ben bir kuklayım. Kendimin kuklası! Nerede miyim? Elbette ki burada, bu evde değilim. Bir başka yerde miyim? Bir başkasının elinde yalnızca bir kuklayım. Kukla, ha ha ha...

Kuklalara ilk hareketi veren bendim. Ya kendime? Kendime atabileceğim adımları bana kim attıracaktı?

Harfler de mi kuklaydı yoksa?..

Harflerin birer kukla olduğunu anladım sonra. Onların dünyasına ilk adımım senin yüzünden babacığım. Bu harfler yani seni yeniden yanımda hissettiren şekiller... Onlar çeşitli hâllere bürünüp seni bana getiriveriyorlar. O yüzden evde seninle konuşuyoruz. Bir kukla daha aldım. Tıpkı sana benziyor. Onunla konuşuyoruz sık sık. Bazen canım sıkıldığında yahut sinirlendiğimde mahâlledekileri canlandırıyorum. Kahkahâlâрім sokağı taşıyor bazen. Umursamıyorum.

Sonra kendimi oynamaya başladım. Tıpkı dernekteki o üyeler gibi.

Sonra harflerle kuklalarımı konuşturayım istedim.

Sonra, sonsuz kalacak kadar yalnızlaştım.

Beyaz bir sayfanın üzerinde kıvıldanan iniltili bir ses ten ibaret olsa da kendisine şekil veren kalbe bağlı bir kukla gibi... İplerini bir gün kesebileceğini hiç aklımıza getiremediğimiz canlı bir kukla gibi...

11 Ocak

Bir türlü kabul edemiyorum! Bu nasıl bir bulantıdır ki hiç kimsenin girmek istemediği bir odaya kendini kapatman için bir sebep bulabilesin? Son günlerindeki dalgınlığına bakıp yine de sebeplerin seni yormuş olacağına inandırmazsın beni. Sebepler, tek başına yormaz; yorulan insandır. Bunu sık sık tekrarlayan sendin...